

PERFORMERS

MAGAZINE

MAGAZINE VOOR UITVOERENDE KUNSTENAARS | APRIL 2020 | NR. 1 | JAARGANG 20

KRAAK & SMAAK

**SUCCES OVER DE GRENS
DANKZIJ STREAMING**

DRS. P

**HET HEEN- EN WEERSCHAP
HOUDT HEM IN LEVEN**

van de redactie

ONZEKERHEID

Dit eerste magazine van het nieuwe jaar verschijnt in een onzekere en (helaas vooral in negatief opzicht) unieke periode.

Bij het ter perse gaan van dit magazine wordt ook Nederland zwaar geconfronteerd met het coronavirus. Een meer dan bijzondere dreiging. De gevolgen zijn onvoorspelbaar, maar helder is dat er grote schade zal zijn voor de entertainmentbranche, de horeca en vooral de vele concerten en festivals die de komende maanden op de agenda stonden. Hoe lang de noodmaatregelen, waaronder de sluiting van de horeca en podia, van kracht zijn is onhelder.

Hoe wij als Sena en Sena Performers met de dreigende situatie om moeten gaan wordt wel stap voor stap helder. Onder meer is besloten tot een extra aanvraagronde van het Sena Performers Muziekproductiefonds (p. 26) en een coulanceregeling voor gesubsidieerde festivals en evenementen. Of en hoe de overheid economische schade voor niet alleen bedrijven en organisatoren, maar ook de vele zzp'ers en werknemers met korte dienstverbanden zal helpen compenseren, is nog niet volledig helder. Wel is duidelijk dat de overheid oog heeft voor de schade en bereid is algemene maatregelen te nemen en maatwerk voor de cultuursector toe te passen. Daarover hopen wij, samen met de vakbonden, beroeps- en brancheorganisaties en collega-CBO's, in gesprek te gaan met de overheid en politiek.

De muziek klinkt altijd door. Het is hier vaker gezegd en blijft een gedachte om houvast aan te ontleen. Dat neemt niet weg dat dit magazine naar de drukker gaat in abnormale onzekerheid en bijzondere, dreigende omstandigheden. Ook eventuele gevolgen voor de Sena-incasso zijn op dit moment onhelder.

Een groot deel van de artikelen in dit magazine werd geschreven voordat de coronacrisis Nederland bereikte. Wij vragen daarvoor begrip. Ook hebben we getracht enkele actuele berichten op te nemen.

Uiteraard zullen wij vanuit Sena Performers indien daar aanleiding toe is ook per digitale nieuwsbrief met de aangeslotenen communiceren.

Wij wensen alle lezers en al onze aangeslotenen en deelnemers ondanks alles een goede lente.

PERFORMERS MAGAZINE

wordt uitgegeven onder verantwoordelijkheid van de Sena-sectie Uitvoerende Kunstenaars. Het blad is bestemd voor rechthebbende uitvoerende kunstenaars en andere geïnteresseerden. Aan de inhoud kunnen geen rechten worden ontleend.

©2020 Sena-sectie Uitvoerende Kunstenaars

HOOFDREDACTEUR: Erwin Angad-Gaur

REDACTIE: Jeroen Akkermans,
Erwin Angad-Gaur,
Anita Verheggen

EINDREDACTIE: Jeroen Akkermans

VORMGEVING: Robert Swart

COVERFOTO: Kraak & Smaak

Foto: Ivo van der Bent

ILLUSTRATIES: Robert Swart

OPLAGE: 17.980 ex.

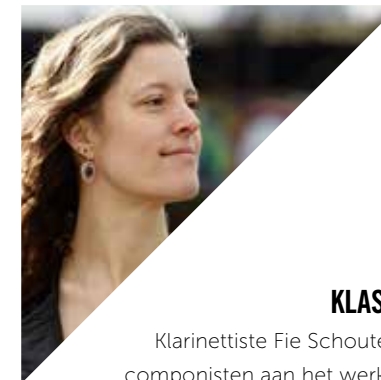
AUTEURS: Guido van Oorschot, Erwin Angad-Gaur,
Jimmy Tigges, Rianne van der Molen,
Erik Thijssen, Sandra Havekes, Jowi Schmitz,
Anita Verheggen, Jeroen Akkermans, Nelleke
Slot en Henk Westbroek

REDACTIEADRES: Catharina van Renneslaan 20,
Postbus 113, 1200 AC Hilversum
Telefoon: (035) 625 17 00
E-mail: performers@sena.nl
Website: www.sena.nl/performers-magazine

KRAAK & SMAAK

Een Engels label én data van Spotify brachten Kraak & Smaak een internationaal publiek.

KLASSIEK

Klarinettiste Fie Schouten zet componisten aan het werk voor een faire prijs. Hoe doet ze dat?

REFLECTIES

De modeterm in het cultuurbeleid van de afgelopen jaren was fair practice. De coronacrisis maakt op dit moment opnieuw duidelijk dat het niet alleen bij woorden blijven mag.

4

8

10

DRS. P

De perfect geformuleerde kolder van Drs. P leeft voort dankzij het Heen- en Weerschap.

PODIUM

Je in de kijker spelen via een showcase? Je kunt je tijd meestal beter besteden, stelt Alexander Beets.

20

23

EN VERDER

7 SENA NIEUWS

12 DE WAARDE VAN MUZIEK

14 HOE DOET IE HET?

**16 GRACHTENFESTIVAL
CONSERVATORIUM CONOURS**

18 WHAT ABOUT NOW

24 PANELGESPREKKEN NOORDERSLAG

**26 EXTRA TRANCHE
MUZIEKPRODUCTIEFONDS**

27 HENK WESTBROEK

Ze zijn dj's, hebben een liveband én een eigen label; het Leidse elektro-, disco-, house- en funktrio Kraak & Smaak is uitgegroeid tot een imperium met succes in binnen- en buitenland. "Alleen Nederland is echt te klein, je moet verder denken."

Door Rianne van der Molen
Foto's: Ivo van der Bent

Met een bijdrage van Upstream: Music van Sena en het Fonds Podiumkunsten konden Wim Plug (51), Mark Kneppers (53) en Oscar de Jong (43) hun onlangs verschenen album *Pleasure Centre* maken. "De plaat ervoor, *Juicy Fruit*, hebben we nog uitgebracht bij ons Engelse label *Jalapeno Records*," vertelt Wim. "Het was niet zo dat we ontevreden over ze waren, maar we vonden simpelweg tijd om het helemaal zelf te doen. Om echt alles van ontwikkeling tot productie te bepalen. Maar dat kost natuurlijk veel geld. Dankzij het fonds konden we een stapje onafhankelijker worden."

Al 17 jaar vormen Wim, Mark en Oscar de kern van Kraak & Smaak, al hebben ze alle drie andere taken. Wim runt groten-deels het label, Mark doet het gros van de dj-optredens en Oscar maakt de muziek in de studio en leidt de liveband. "Wim en ik zijn geen muzikanten in de traditionele zin van het woord," zegt Mark. "Wij spelen geen instrumenten. Wij doen wel de dj-sets en Wim doet bijvoorbeeld ook sounds en samples in de band. Daarbij hebben we een duidelijke mening over hoe tracks en sets opgebouwd moeten worden. Al is de muzikaliteit van Oscar de noodzakelijke schakel in ons geheel."

OVER DE GRENS

Hun studio in Leiden is de centrale plek in hun professionele leven. "Hier maken we de muziek en de remixes," vertelt Wim.

"Omdat we zo breed inzetbaar zijn, hebben we veel mogelijkheden. We kunnen geboekt worden als liveband, maar ook voor een dj-set. Omdat we al even mee-gaan hebben we inmiddels boekers over de hele wereld zitten." Zonder buitensucces waren ze waarschijnlijk na vijf jaar gestopt, denkt Oscar de Jong. "In Nederland kun je wel een tijdje draaien, maar daar uiteindelijk van leven is lastig. Het gemiddelde bandje brengt hier een album uit, is even het snoepje van de week in de media en daarna is het weer voorbij. Je kunt wel jaarlijks een tournee doen of wat festivals, maar als je niet heel commercieel bent houdt het snel op. Alleen Nederland is echt te klein."

Ze danken hun succes in het buitenland aan hun Engelse label én aan de opkomst van Spotify, denken ze. "Er is een tijd geweest dat we last hadden van de teruglopende cd-verkoop," zegt Wim. "Maar inmiddels is het hele streaminggebeuren volwassen geworden. Daar zien we vooral de voordelen van. De inkomstenstroom komt de laatste jaren echt op gang. Eerder verkocht je één keer een album, nu kun er op elk tijdstip van de dag en op elke plek ter wereld geluisterd worden. Als muzikant kun je daarop inspelen bij het regelen van concerten."

Via Spotify kun je volgens hem veel gegevens krijgen over je luisteraars. Waar komen ze vandaan en hoe vaak draaien

MET DATA VAN SPOTIFY DE GRENS OVER

ze jouw muziek? "Wij worden bijvoorbeeld veel gestreamd in Parijs," zegt Mark. "Daardoor werden we benaderd door een Frans boekingskantoor. Hij ziet dat er veel naar ons geluisterd wordt en dat we een zaal vol kunnen krijgen. Dat zijn echt de voordelen van deze tijd."

Ze constateren dat vrijwel overal een subcultuur is met een voorliefde voor de elektro-, house- en funkmuziek die zij produceren. "Wij kunnen op heel veel plekken in de wereld een zaal uitverkoopen," zegt Mark. "Niet omdat we overal nu zo beroemd zijn, maar we zien dat er in veel steden clubs en festivals zijn waar onze muziek in past. Dan vind je automatisch je doelgroep."

MEERWAARDE VAN EEN LABEL

Het vinden van je doelgroep is belangrijk als muzikant, vindt Mark. Toen ze in 2008 een grote hit scoorden met *Squeeze Me* opende dat veel deuren, maar had dat ook nadelen. "Je krijgt concertbezoekers die alleen voor de hit komen," zegt Oscar. "Dat zijn niet per se de mensen die ook je volgende album kopen. Zo'n nummer helpt om bekend te worden, maar uiteindelijk was het veel belangrijker om de echte liefhebbers van onze muziek te vinden. Die blijven naar je shows komen, of je nu een hit scoort of niet."

De kennis die zij in de afgelopen 17 jaar verzamelden, delen ze sinds vijf jaar ook via hun label met andere artiesten. "We praten voor hen met boekers en helpen ze, bijvoorbeeld op financieel gebied of met Spotify. We kennen genoeg artiesten die een miljoen streams hebben omdat ze in een playlist staan en hele dagen in een modeketen worden gedraaid. Maar uiteindelijk heb je daar niet zoveel aan." Je kunt daar wel geld mee verdienen, maar volgens Wim moet je de stap maken naar het artiestendom. "Iedereen kent succesverhalen van do-it-yourself-arties-

ten, maar 90 procent blijft hangen op de zolderkamer. Wij helpen hen bijvoorbeeld bij het produceren van materiaal, de distributie rond een release, artwork, online promotie en het contact met de pers. In sommige gevallen kunnen we optredens regelen, of de act als support van Kraak & Smaak meenemen. Dat is de meerwaarde van een label, denk ik.”

PR IS NIET ALLES

Tegelijk is dat het lastige van deze tijd, vindt het trio. Het draait volgens hen wel heel veel om *branding* in de muziekindustrie. “Ik word echt gestoord van al die

muzikanten die continu kijken naar het aantal likes op hun sociale media,” zegt Oscar. “Dat is namelijk zo niet waar muziek maken om zou moeten draaien. Aan de andere kant weet ik dat je het moet doen. Dat je die platforms tegenwoordig nodig hebt als artiest.” Maar daarbij mag je volgens hem nooit vergeten waar het echt om draait als muzikant. “Je kunt nog zo goed zijn in *branden*, als je muziek niet goed is bereik je helemaal niks. Bij ons de muziek het belangrijkste. Wij zijn altijd bezig met nieuwe tracks en werken heel hard om steeds weer de tofste dingen te maken.”

Om het zo lang vol te kunnen houden moet je volgens Oscar als muzikant kritisch blijven op je eigen werk en tegen een stootje kunnen. “Tussen ons gaat het er vaak hard aan toe. Als ik een demo stuur, is dat heel kwetsbaar. Van de anderen krijg ik vervolgens heel hard en duidelijk commentaar. Ze vinden het goed of niet. Dat is niet altijd fijn, maar wel nodig. Als je als muzikant wil slagen, heb je die kritiek nodig. Alleen dan blijft het niveau van je werk hoog. Als Kraak & Smaak hebben we aardig wat opgebouwd, maar om succesvol te blijven moeten we steeds weer boven onszelf uitstijgen.”

‘TUSSEN ONS GAAT HET ER VAAK HARD AAN TOE’

Even voorstellen: *Simon de Koning*

In de rubriek ‘Even voorstellen’ stelt een Sena-medewerker zich kort en krachtig voor. **In deze editie: Simon de Koning, Accountmanager Relatiebeheer Buitenland.**

Wie ben je?

“Ik ben Simon de Koning en woon in Amsterdam. Ik ben drummer en heb allerlei soorten muziek geproduceerd. Ik hou ervan om muziek en kunst uit allerlei windstreken te ontdekken, met een lichte voorkeur voor sound art installaties. Verder hou ik erg van koken en reizen.”

Wat is je achtergrond?

“Van jongs af aan heb ik muziek gemaakt, later heb ik Audio Design aan de HKU gestudeerd, en een interesse in muziek- en kunstrecht ontwikkeld en daarom een tijdje Nederlands recht gestudeerd. Mijn werkzame leven heb ik altijd in de muziekindustrie doorgebracht. Tijdens mijn opleiding liep ik stages bij o.a. de Wisseloord Studio's en de Universal Music A&R-afdeling, waarna ik zelf een kleine productiestudio startte. Van daaruit werd ik muziekproducer voor reclames en films bij Soundscape Music. Daarna werd ik verantwoordelijk voor muziekproducties en sync-licenties bij Amp.Amsterdam in NYC en Amsterdam i.s.m. Universal

Music en Tracks & Fields in Berlijn. Tussendoor heb ik een uitstap naar geluidskunst gemaakt en de Balkan verkend vanuit Kosovo.”

Wat doe je precies bij Sena?

“Ik ben als Accountmanager verantwoordelijk voor de relaties met de buitenlandse zusterorganisaties. Sena wisselt veel playlist- en financiële informatie uit met andere landen. Samen met mijn collega's van Data, Finance en Relatiebeheer zorg ik ervoor dat wij zo goed mogelijk informatie kunnen uitwisselen en innen bij zusterorganisaties en zo geld kunnen betalen aan de juiste rechthebbenden. Ieder land heeft zijn eigen nationale wet- en regelgeving en soms meerdere collectieve beheersorganisaties, waardoor we met veel details en uitzonderingen rekening moeten houden. Ben jij succesvol in het buitenland, dan hoor ik dat natuurlijk graag! Je bent als rechthebbende of toekomstig rechthebbende altijd welkom bij ons op kantoor om meer te weten te komen over hoe we met deze buitenlandse organisaties samenwerken.”

Internationaal overleg

“Het is heel belangrijk dat alle collectieve beheersorganisaties regelmatig overleggen om met elkaar af te stemmen hoe ze informatie uitwisselen, om actuele ontwikkelingen te bespreken en standaarden te realiseren. Namens Sena neem ik daarom deel aan verschillende internationale werkgroepen om daar de belangen van de Nederlandse performers en producenten te vertegenwoordigen. Daarnaast heb ik regelmatig contact met buitenlandse organisaties om individuele zaken te bespreken.”

Sena Nieuws

Bronzen Krokus naar Willem Wanrooij

De Bronzen Krokus wordt uitgereikt aan personen die van grote betekenis zijn geweest voor de collectieve belangenbehartiging op het terrein van auteursrecht en/of naburige rechten.

Op 3 februari verraste Sander Dekker, minister van Rechtsbescherming, Willem Wanrooij met de Bronzen Krokus. Wil-

lem is vanaf het eerste uur secretaris van de Stichting Auteursrechtbelangen. Hij heeft, vanuit de Kunstenbond en Stichting Auteursbelangen, een belangrijke rol gespeeld bij de totstandkoming van het naburig recht in Nederland. Sinds 2013 is hij lid van de Raad van Toezicht van Sena.

Vergadering van Aangeslotenen uitgesteld naar juni

De sectie Uitvoerend Kunstenaars en de sectie Producenten hebben besloten de Vergadering van Aangeslotenen (VvA) van 11 mei uit te stellen naar eind juni. Bij het ter perse gaan van dit nummer zijn de nieuwe datum en locatie nog niet bekend. Sinds twee jaar is het ook mogelijk de vergadering online te volgen en online te stemmen. Dat zal uiteraard ook dit jaar het geval zijn. Wij houden je vanzelfsprekend op de hoogte en hopen dat het in juni mogelijk en veilig zal zijn elkaar te treffen!

EERLIJKE PRAKTIJK

Voor haar favoriete instrument, de basklarinet, heeft Fie Schouten inmiddels zo'n honderd nieuwe composities laten schrijven. Ze bokst het voor elkaar met fair practice.

Door Guido van Oorschot
Foto: Ronald Knapp

Opeens hangt de term in de lucht: fair practice. Wat de normaalste zaak van de wereld zou moeten zijn, loon naar werken, is voor menigeen in de klassieke muziek een illusie. Neem de componisten. Een van de beroepsverenigingen voor muzikanten, Nieuw Geneco, vestigde in september 2019 nog maar eens de aandacht op hun schromelijke onderbetaling. Ze reikte de eerste Fair Practice Compositieopdracht Award uit aan Fie Schouten (47), de klarinettiste die werd geprezen als een volhardende initiator en inspirator.

Voor haar favoriete instrument, de basklarinet, heeft Schouten inmiddels zo'n honderd compositieopdrachten uitgezet. "Ik ben gewoon nieuwsgierig," zegt ze. "Muziek die ik te gek vind hoor ik in het concertleven te weinig, dus die organiseer ik dan maar zelf."

EERLIJKE AFSPRAKEN

Al in haar studietijd speelde ze in een trio met de ongebruikelijke bezetting fluit, basklarinet en piano. Later, als docent, strikte ze componisten voor de educatieve serie *Miniatures for Bass Clarinet*. En nog altijd zet ze opdrachten uit voor evenementen als de concertserie Nieuwe Noten en het tweejaarlijkse Basklarinetfestival (in september is de vierde editie).

"Ik doe altijd mijn best om met componisten eerlijke, heldere afspraken te maken, dat is immers de basis van fair practice. In principe betaal ik een fatsoenlijk honorarium, maar ook bij mij komt het helaas voor dat ik moet zeggen: ik heb weinig tot geen geld, wil je toch iets schrijven? Als een componist dan nee zegt, begrijp ik dat. Sommigen hergebruiken eerder materiaal, zodat de basklarinet per saldo toch weer een avontuurlijk stuk rijker is."

Geld voor opdrachten komt van instanties als het Fonds Podiumkunsten. "Maar de regels veranderen vaak," zegt Schouten, "en ik besteed er ontelbare uren aan. Je moet het zwaar professioneel aanpakken, wat op zichzelf al een vorm van unfair practice is. Komt bij dat ik steeds minder opdrachten kan geven aan niet-Nederlandse componisten. De Eduard van Beinum Stichting had er een potje voor, maar dat is op."

FAIR PRACTICE

Schouten erkent dat het belang van fair practice is doorgedrongen tot cultuurminister Ingrid van Engelshoven en de subsidiegevers. "Maar als je er vervolgens geen extra geld voor uittrekt, wordt het een koekje van eigen deeg. Naast de componist moet ook de uitvoerend musicus betaald krijgen, zowel voor concerten als repetities. Sinds de bezuinigingen van Halbe Zijlstra in 2011 lukt dat steeds minder. Zelf heb ik er een baan bij moeten nemen als taaldocent. Daar doe ik niet huilerig over, maar ik moet wel mijn uren maken om het topniveau als klarinettist te handhaven. Als het Concertgebouworkest volgende week belt, wil ik ja kunnen zeggen."

Fair practice speelt een rol in heel de cultuursector, zegt Schouten. "Het gaat om een lange keten, van componisten en musici tot beroepsgroepen als journalisten, fotografen en opname-technici. Ik blijf hoe dan ook doorgaan. Ondanks alles voel ik me geprivilegieerd dat ik met zoveel bijzondere mensen mag samenwerken. In mij brandt een vuur dat niet zomaar dooft."

DE CORONACRISIS

De modeterm in het cultuurbeleid van de afgelopen jaren was fair practice. De coronacrisis maakt op dit moment opnieuw duidelijk dat het niet alleen bij woorden blijven mag. De culturele wereld wordt hard geraakt. Het gebrek aan 'vet op de botten' is zichtbaarder dan ooit.

Door Erwin Angad-Gaur Illustratie: Robert Swart

Onderzoek na onderzoek werd het de afgelopen jaren aangetoond: het is treurig gesteld met het inkomen van de meeste auteurs en artiesten, een enkele ster uitgezonderd. Aangezien de cultuursector volgens onder meer het CBS van een vergelijkbaar economisch belang is als de bouw en de agrarische sector – en er dus zeker geld aan cultuur verdiend wordt –, hoeft men geen economische studie gedaan te hebben om al jaren te begrijpen dat er sprake is van een scheve verdeling van opbrengsten. Enkel profiteren – met name grote uitgevers, grote event-organisatoren, filmproducenten en mediaconglomeraten – en vooral de makers, de auteurs en de uitvoerenden, maar ook kleine producenten, komen er bekaaid af. Uiteraard worden ook de grotere spelers op de markt op dit moment getroffen, maar weinigen van hen moeten vrezen voor hun huis of letterlijk hun brood. De fundamentele problematiek is ook al vaak genoeg in kaart gebracht: makers en uitvoerenden hebben een te zwakke marktpositie. Voor jou tien anderen. Je recht halen? Beter van niet. Een volgende opdracht, een volgend optreden, een carrière, gooit men niet graag weg omdat men als 'moeilijk' te

boek staat. Dus leeft men al te vaak van dag tot dag, van week tot week. De verhalen zijn al jaren bekend en we maken het allemaal mee, maar steeds vaker waren ze algemeen hoorbaar. Zichtbaar. En belangrijker: steeds vaker zeiden journalisten, musici, fotografen, acteurs, scenaristen en componisten 'nee'. Dat is moeilijk. Zoals je recht halen moeilijk en zelfs risicovol kan zijn. De coronacrisis heeft het probleem de laatste weken zichtbaarder gemaakt dan ooit. En laat zien dat enkel 'nee' zeggen waardevol is, maar dat de oplossing uiteindelijk van de overheid zal moeten komen. De minister voor Cultuur sprak de afgelopen jaren met regelmaat over fair practice. Directies van De Nationale Opera, orkesten en theaters en vertegenwoordigers van de podia en festivalorganisaties bewezen lippen-dienst aan het principe van eerlijke betaling. Maar als de huidige crisis iets duidelijk maakt is het dat een mentaliteitsverandering noodzakelijk is. Uit pijn kan wellicht iets moois voortkomen. Minister Wiebes die half maart laagdunkend over zzp'ers sprak, mensen die, zo beweerde hij,

tenslotte zelf voor het ondernemerschap gekozen hadden en hun eigen broek maar moesten ophouden, kreeg maatschappelijk de volle laag. Terecht, maar opvallend. Hij sprak een taal die plots achterhaald bleek. De realiteit, dat wij meer en meer een tweedeling in de maatschappij zien, met een steeds grotere, kwetsbare groep gedwongen en schijn-zzp'ers, bleek voor niemand met enig moreel besef nog langer te ontkennen. Het gaat niet aan een kwetsbare groep aan zijn lot over te laten. Niet alleen in crisistijd, maar ook in 'gewone' tijden, die hopelijk spoedig opnieuw zullen aanbreken. Te hopen is dan ook dat na de coronacrisis het besef dat het niet langer te verantwoorden is om werkenden in de cultuur, zzp'ers in de bouw en andere sectoren aan hun lot over te laten, zal blijven bestaan. De huidige crisis biedt kansen op hervormingen die al jaren noodzakelijk zijn. Laten wij hopen dat de crisis en de noodmaatregelen die de regering de afgelopen weken nam en hopelijk ook specifiek voor de cultuursector nog nemen zal, uiteindelijk, naast de evidente pijn en offers, ook een blijvend positief effect zullen hebben.

'MAAR ALS DE HUIDIGE CRISIS IETS DUIDELIJK MAAKT IS HET DAT EEN MENTALITEITSVERANDERING NOODZAKELIJK IS'

DE WAARDE VAN MUZIEK

Elke winkel heeft een eigen publiek en een eigen sfeer. Die sfeer wordt mede bepaald door het interieur, de bediening – en vaak ook door de muziek. Performers Magazine praat met Petra Reijnders en Yvonne Ekdom van vintagewinkel Second Floor in Eindhoven.

Door Jimmy Tigges

Foto: Minke Faber

Petra Reijnders zit goed met haar vintage paradijsje, net buiten het centrumgebied van Eindhoven. In haar huiselijk ingerichte winkel verkoopt ze kleding, maar ook tassen, cadeau-artikelen en Mexicaanse volkskunst. “Je moet niet in de loop zitten met een winkel als deze,” legt ze uit. “Dat heeft geen zin. Veel mensen, vooral jongvolwassenen, zijn op zoek naar een eigen identiteit. Dan moet je niet in het centrum zijn.” Bedrijfsleider Yvonne Ekdom valt haar bij: “Mensen komen gillend hierheen gerend vanuit de stad, omdat ze iets anders zoeken dan de mainstream spullen daar.”

Onder de vrolijke klanken van Sandie Shaws *Puppet On A String* en *I’m A Believer* van The Monkees, springt een kledingrek vol jasjes met kleurrijke ‘Sgt. Pepper-versiersels’ in het oog. Voor de door haarzelf handmatig aangebrachte applicaties, bijzondere stoffen en fournituren reist Reijnders naar landen als Vietnam, Indonesië en Mexico. “Je moet er een goed gevoel bij hebben,” zegt ze, “ik vind ze niet hier op de markt.” Ekdom: “Goeie spullen uit vervlogen tijden, waarvan

mensen zeggen ‘dat ik DIT vind in een winkel’. Dát moet het zijn.” De bijpassende muziek komt van persoonlijke playlisten en is divers van aard, vertelt Reijnders. “Als je toch in Mexico zit, neem je ook de muziek daarvandaan mee, zoals de mariachi. Ik draai ook veel Franstalig Afrikaans, bands als Zita Swoon, singer-songwriters en de muziek uit de film over Frida Kahlo. Vaak vragen mensen wat we op hebben staan. Op dit moment hoor je Yvonne’s stijl, jaren zestig en zeventig.”

Die stijl varieert van Beatles en ELO tot Lio’s *Banana Split* en de evergreen *Volare*. “Muziek is superbelangrijk,” benadrukt Ekdom. “Die bepaalt de hele stemming in de winkel. We draaien muziek waar we blij van worden, maar passen ons wel aan de klanten aan. Ik had een keer *Mexico* van Les Humphries Singers lekker luid opstaan, toen er een meisje binnenkwam. Ik dacht ‘ojee’, wilde het snel afzetten, maar zij gilte opgetogen ‘Hé, dat was mijn eerste singletje!’” Ze vertelt over echtgenoten die braaf zitten te wachten, terwijl hun vrouw rustig rondsnuffelt. “Laatst zei ik tegen zo’n man: ‘Ik vind u echt heel geduldig.’ Hij zei: ‘Ik zit hier prima. In welke winkel hoor je nou *Woolly Bully* van Sam The Sham and The Pharaoh’s?’”

Een tijdje was de Buena Vista Social Club hier populair, net als cumbia, Colombiaanse dansmuziek. Reijnders: “Vooral bij mooi weer. Met de deuren en ramen open woei er dan zo’n heerlijke zomerwind door je winkel, terwijl die muziek speelde. Moeten

we weer eens doen als het warmer wordt.”

Op Ekdoms playlist ‘Franse Glorie’ staan artiesten als Brigitte Bardot (Harley Davidson), Gilbert Becaud, Yves Montand, Charles Aznavour, Julien Clerc, Juliette Gréco en Serge Gainsbourg. “Maar geen *Je t’Aime Moi Non Plus*, dat is toch iets té sfeervol voor in de winkel.” Als iemand als Prince of Bowie overlijdt, wordt louter diens muziek gedraaid. En rond carnaval klinkt er geen hoempapa, “maar nummers waarvan het lekker is om ze weer eens te horen”, aldus Ekdom, “Rafaella Carrà, Dave, The Specials, Baccara, *Borriquito* van Peret, Abba, Dalida, Plastic Bertrand.” Dertigplusser Ekdom wijst op het eigen kledingmerk van de winkel, waarvoor ze de *classics* uit de jaren zeventig laten namaken: “De kwaliteit van kleding was vijftig jaar geleden echt beter dan nu. Eigenlijk was vroeger alles beter, zeker de muziek.”

‘EIGENLIJK WAS VROEGER ALLES BETER, ZEKER DE MUZIEK’

EINDHOVEN SECOND FLOOR

ANTON PAUW (58) IS ORGANIST VAN DE SINT BAVOKERK IN HAARLEM

HOE WORDT IEMAND ORGANIST?

“Het helpt als je kerkelijk opgroeit, dan is het orgel iedere zondag onderdeel van je leven. Dat wil ik ook, dacht ik altijd. Maar ik dacht nooit dat het mijn beroep zou worden. Er viel, zo zei iedereen, immers geen droog brood mee te verdienen. En zo was het ook, in het begin. Want mijn vaste aanstelling als organist bij de gemeente Haarlem begon in 1991 met vier uur per week. Ik verhuisde er voor van

Amersfoort naar Haarlem, voor die vier uur. Ik weet dat er meer organisten zijn die dat doen, ongelooflijk, als je erover nadenkt.

Sinds die tijd zijn mijn uren langzaam uitgebreid. Nu ben ik voor 25 uur per week in loondienst bij de gemeente, plus nog wat uren voor de kerk zelf, onder andere als dirigent van de cantorij van de kerk. Binnen het gemeentelijk dienstverband valt alles wat te maken heeft met het Müller-orgel uit 1738. Ik ben vaste bespeler van dit fantastische barok-orgel, dat altijd stadseigendom is gebleven. Naast het bespelen van het instrument, tijdens kerkdiensten, concerten, bijzondere gelegenheden en rondleidingen, houd ik me dagelijks bezig met organisatie en artistiek adviseurschap, alles rondom het orgel.”

DOE JE NOG ANDERE DINGEN?

“Ik geef ook nog les. Dat komt voort uit die begintijd. Toen had ik het lesgeven

echt nodig om te overleven. Nu geef ik veel minder les, in de avonduren meestal.”

IS DEZE SITUATIE IDEAAAL?

“Qua arbeidssituatie is dit behoorlijk ideaal ja, vroeger maakte ik me wel zorgen om ‘later’. Nu niet meer. Al moet ik wel zeggen dat er na 29 jaar iets van routine in kan sluipen. Ik heb een cyclische baan, in de zomer door alle concerten drukker dan in de winter, met een vrij vaststaande agenda en terugkerende evenementen. Een gevoel van ‘daar gaan we weer’ bekruipt me een enkele keer.”

ALS GELD NIET UITMAAKTE, WAT ZOU JE DAN HET LIEFSTE DOEN?

“Ik zou nog steeds dit werk doen.”

INVESTEER JE IN JE CARRIÈRE?

“Ik koop het hele jaar door bladmuziek bij muziekhandels en antiquariaten, zowel orgel- als koormuziek. Soms probeer ik

die muziek meteen uit, soms ligt het op een stapel en kan ik er jaren later, als we aandacht besteden aan een bepaalde componist, opeens wat mee.”

WAT ZIJN JE ERVARINGEN MET HET NABURIG RECHT? HEB JE ER OOK WAT AAN?

“Ik heb een aantal cd’s opgenomen. Je moet ‘s nachts opnames maken vanwege het omgevingsgeluid. Dus ik heb hier wel van elf uur ‘s avonds tot vier uur in de ochtend zitten spelen. Laatst, dat vond ik erg leuk, werd mijn eerste cd, destijds opgenomen voor een Duits label, op de Oostenrijkse radio gedraaid.”

WAAR LOOP JE TEGENAAN?

“De Bavo is een geweldige werkomgeving. Wel is het er acht maanden van het jaar koud en vochtig. In de zomer hebben we last van dwergvleermuizen, die ook nog eens het orgel vervuilen. Dit jaar gaan we daar wat aan doen, een grote opknapbeurt voor het orgel.”

WAT IS JE GEHEIM?

“Ik heb in de loop der jaren een zekere taaiheid ontwikkeld. Ik ga gewoon altijd door. Ook als ik meer bureaucratische zaken moet regelen, waar niet mijn eerste prioriteiten liggen als muzikant. Het helpt je om vol te houden, ik ben toch een soort cowboy tussen allerlei organisaties in. Een gemeente heeft andere belangen dan een kerk en ik heb op mijn beurt ook niet altijd dezelfde wensen. Vaak wel, maar niet altijd. Ik moet steeds mijn eigen route bepalen.

Wat dan helpt is kunnen improviseren. Ik doe dat ook in mijn spel, sterker nog, het is een eerste kwaliteit waarover je moet beschikken als organist in een kerk. Ik ben er destijds bij mijn auditie op aangenomen. Als het lukt, lijkt het net alsof er iemand anders dan jijzelf voor de goede noten zorgt.”

WAAR DOE JE HET VOOR?

“Los van het spelen zelf, vind ik het mijn

hoofdtak om de traditie, de mythe zou je haast kunnen zeggen, rondom het wereldberoemde Müller-orgel – want dat is het – in stand te houden. Voor de Haarlemmers, collega’s en de duizenden toeristen die het komen bewonderen. Mensen kunnen echt betoverd raken door het geluid van het orgel. En die betovering, die maak ik.”

GESCHATTE MAANDINKOMSTEN:

- € 2200 netto, met nog iets van € 600 van de kerk erbij.

MUZIKANTENKOSTEN:

- “Het orgel is zoals ik al zei stadseigendom. Dat ligt ook vast in een contract uit 1817. De gemeente betaalt behalve mijn salaris ook het onderhoud van het orgel – een flinke kostenpost. Aan bladmuziek geef ik zo’n € 500 per jaar uit.”

GROOTSTE UITSPATTING DIT JAAR:

- “Grote orkestproducties, daar ben ik gek op, ik ga er zelfs voor op reis. Laatst ben ik (dicht bij huis) naar ‘Mahler 9’ geweest met Mung Wung Chung, verbijsterend goed was dat. En natuurlijk die opknapbeurt rond mijn eigen instrument: de zogenaamde frontpijpen gaan voorzien worden van nieuw tinfolie, een gigantische klus. Het resultaat (in 2021): behalve een klinkend ook een blinkend orgel.”

www.bavo.nl

Door Jowi Schmitz Foto: Minke Faber

HOE DOET IE HET?

PUBLIEKS- EN VAKJURYPRIJS VOOR DUO ZEFFIRETTI

GRACHTENFESTIVAL CONSERVATORIUM CONCOURS

Duo Zeffiretti won tijdens het jaarlijkse Grachtenfestival Conservatorium Concours 2020 niet alleen de publieksprijs maar ook de vakjuryprijs. “Ik ben minstens zo blij met de publieksprijs,” juicht sopranista Maayan Licht: “Wij willen echt contact met het publiek, we willen een band aangaan met de luisteraars.”

Het gebeurde niet vaak dat een finalist beide prijzen in de wacht sleept. Duo Zeffiretti viel op door hun eigenheid en door hun nadruk op de ‘natuurlijke’ ele-

menten in hun muziek, waarbij Licht soms haast vogelachtige melodieën zong en kompaan Guy Maori dan minstens zo vogelachtig met zijn klavecimbel antwoord

gaf. Alles klopte: presentatie, samenspel, muzikaliteit. Of, zoals een bezoeker het uitdrukte: “Die twee kun je zo boeken, echt waar, doen hoor.”

PODIUM GEVEN

Die aanbeveling pas perfect bij deze prijs, bedoeld om conservatoriumstudenten een podium te bieden en te ondersteunen in het begin van hun carrière. De prijs, ondersteund door Sena Performers, bestaat uit een optreden tijdens het Grachtenfestival in augustus en een tournee langs Nederlandse concertzalen in het seizoen

2020-2021. Ook mag Duo Zeffiretti een lunchconcert in de Kleine Zaal van het Concertgebouw verzorgen en is er aandacht op radio en tv: ze gaan spelen tijdens het radioprogramma *Spiegelzaal* en bij *Podium Witteman*. Ontzettend belangrijk, die zichtbaarheid, stelt programmeur Lestari Scholtes. Want met het teruglopen van het aantal podia waarop jonge muzikanten ervaring kunnen opdoen, is de eerste indruk steeds belangrijker geworden. “Je moet goed kunnen spelen maar ook je socials en website op orde hebben,” vat ze

samen. Bovendien is er meer: er zijn de zakelijke kanten van het optreden, het onderhandelen over gages, zaken waar het Grachtenfestival zich sterk voor maakt en die je als beginnend musici vaak moet leren.

NEST

Alle finalisten kregen dan ook voorafgaand aan het concours een presentatietraining van Ab Nieuwdorp, presentator bij Radio 4 en artistiek adviseur van het Grachtenfestival. Daarnaast is er, voor alle deelnemers aan het concours, de mogelijkheid om je muzikale projecten bij het festival te pitchen. Scholtes: “Je kunt betaalde optredens op prachtige locaties winnen, tijdens het Grachtenfestival 2020. Het levert natuurlijk ook media-aandacht op en introducties binnen het Grachtenfestival-netwerk.”

Ziet het publiek vooral de presenterende kant van het festival, muzikanten wordt dus nadrukkelijk een platform geboden. Een plek waar ze terecht kunnen voor (zakelijke) ondersteuning, een warme plek. De winnaars van het Concours 2019, percussieduo xSight@, noemen optreden tijdens het Grachtenfestival ‘thuiskomen’. Thuiskomen in een nest voor jong talent, waar het wordt gekoesterd en geholpen. “En waar het met succes uitvliegt,” vult Scholtes aan.

Duo Zeffiretti, beiden bezig met hun masters aan het Amsterdams Conservatorium, is blij met de vooruitzichten. “Hoewel we,” zegt Licht, “ook heel graag willen uitdragen dat we ons, via onze muziek, hard maken voor het klimaatprobleem, voor de dieren die lijden. We dragen altijd een nummer op aan de natuur.”

ZEVEN UUR ZONDER MOBIEL

Zijn mobiel inleveren? De jongeman, die liever anoniem wil blijven, grijnst wat ongemakkelijk. "Ik kijk nog even. Ik maak altijd foto's van evenementen, zie je. Maar vooruit, waarom niet?" De donderdag voor Kerst vindt er een enigszins gewaagd experiment plaats in De School in Amsterdam: mens en mobiel moeten het urenlang zonder elkaar stellen. Bezoekers wordt vriendelijk verzocht hun telefoon bij de ingang achter te laten zodat ze – wellicht – meer openstaan voor de experimentele muziek en voorstellingen. "Het is niet zo dat je er niet in komt als je hem niet afgeeft," haast Tamar Brüggemann, een van de organisa-

toren van What About Now, zich te zeggen. "Maar we hopen wel dat de meeste mensen de uitdaging aangaan. En dat ze na afloop het gevoel hebben: best lekker, even zonder digitale afleiding."

ONRUST

What About Now komt voort uit onrust. Brüggemann, medeoprichter van Wonderfeel, betrapte zich erop dat ze wel erg veel tijd steekt in haar mobiel. *Social distraction*, noemt ze dat. "Ik voel me soms gevangen door het nieuws, berichten via sociale media van vrienden en 'vrienden'. Het is moeilijk om daar een tijdje uit te stappen,

de stroom lijkt nooit te stoppen. Die hyperconnectiviteit – met iets, iemand, ergens anders – maakt onrustig." Samen met Boris Acket en Georges Mutsaerts bedacht ze het concept What About Now, dat een beetje is geïnspireerd op The Long Now in Berlijn, een 30 uur durende nacht vol experimentele muziek. "In de kern is het vrij simpel. Je ruikt je even los van alle *social distractions* en geeft je over aan je directe omgeving: de mensen om je heen, de ruimte, het geluid en licht. Door je zeven uur lang over te geven aan het hier en nu kun je de tijd anders ervaren."

In De School in Amsterdam vond in december een bijzonder experiment plaats. Bezoekers stapten uit hun sociale bubbel om op te gaan in het moment.

Door Jeroen Akkermans Foto: Juri Hiensh

Filosoof Aldo Kempen licht dat idee die avond nog toe in een lezing. Kort door de bocht: gebeurtenissen hebben hun eigen ritme, door je daaraan over te geven ga je tijd anders ervaren – een kwartier kan bijvoorbeeld een halfuur lijken of andersom. Om hierop in te spelen hebben Brüggemann en Acket diverse soorten muziekstijlen en dans geprogrammeerd, elk met een eigen ritme. "Van de rustgevende geluiden van klankschalen en eeuwenoude muziek van William Byrd tot een symfonie van ringtones. Bovendien gaan harpist Remy van Kesteren, blokfluitiste Sarah Jeffery, cellist Maarten Vos en dansers Uri Eugenio en Ca-

milla Bundel in elektronische composities van Acket en Nick Verstand de dialoog aan met het surround geluid- en lichtstelsel. Hun improvisaties, in geluid en in beweging, geven de nu-beleving op een eigen manier vorm." In twee andere ruimtes in De School kunnen bezoekers, liggend op stretchers of matjes, luisteren naar klankschalen of *Music for Smartphones*, een compositie met zodanig vertraagde ringtones dat je er spontaan van gaat mediteren.

SENA PERFORMERS

Als het aan Brüggemann en Acket had gelegen, hadden mensen er 12 of zelfs

24 uur zo bij kunnen liggen. Maar omdat de meeste fondsen geen raad wisten met What About Now – in welk hokje past dit? –, zijn ze al blij dat ze zeven uur rond kregen. "Laat ik het zo zeggen: zonder de subsidie van Sena Performers was het niet gelukt. Ze waren meteen enthousiast en vonden het een zinvol en spannend initiatief. Daar zijn we ontzettend blij mee. En hopelijk trekt het succes van deze uitverkochte eerste editie van What About Now andere geldschieters over de streep om een uitgebreidere tweede versie mogelijk te maken. Het hier en nu hebben nog meer aandacht nodig."

Drs. P was de onomstreden grootmeester van de Nederlandse taal. De revenuen van zijn werk, inclusief de auteursrechten, kwamen na zijn overlijden in handen van het Heen- en Weerschap. Met toewijding houdt deze stichting zijn artistieke nalatenschap levend.

Door Jimmy Tigges

PERFECT GEFORMULEERDE KOLDER

DRS. P LEEFT VOORT

Het gezongen en geschreven erfgoed van Drs. P zo lang mogelijk onder aller aandacht brengen en houden. Dat is het streven van het na diens dood in 2015 opgerichte Heen- en Weerschap, officieel Stichting Auteursrechten H.H. Polzer/ Drs. P.

De in 1919 in Zwitserland geboren Heinz Hermann Polzer liet klassiekers na als *Veerpont* ('Heen en weer'), *Dodenrit* ('Trojka hier, trojka daar') en *De Gezusters Karamazov*, ook bekend als 'Tante Constance en tante Mathilde', met die heerlijk deinende, legendarische strofe 'Terwijl de kater sliep en de pendule liep en de kanarie sprak Tjiep tjiep tjiep tjiep'. Drs. P was schrijver, dichter, zanger, pianist, componist, maar bovenal een ongeëvenaard taalkunstenaar. Een atypische entertainer met een raspende zangstem, die buitengewoon spitsvondige teksten schreef en de Nederlandse taal verrijkte met rijmvormen als het ollekebolleke, de kedinkedonkel en de raldaldee. "Heinz heeft tientallen versvormen bedacht of geniaal toegepast," zegt bestuurslid Hanca Leppink van 'het schap'. "Hij was waanzinnig creatief." Voorzitter Vic van de Reijt valt haar gloedvol bij: "Hij was de standaardnorm voor goed Nederlands en het juiste rijm en metrum. Hét grote voorbeeld in light verse voor Jean Pierre Rawie, Driek van Wissen, Kees Stip, Willem Wilmink, Ivo de Wijs, Jan Boerstool en een belangrijke aanjager van

het standaard rijmwoordenboek van Jaap Bakker. Allemaal zijn ze schatplichtig. Van Youp van 't Hek tot Alex Roeka: iedereen weet dat Heinz, als Zwitser nota bene, de onomstreden grootmeester is van de Nederlandse taal."

VRIJZINNIG

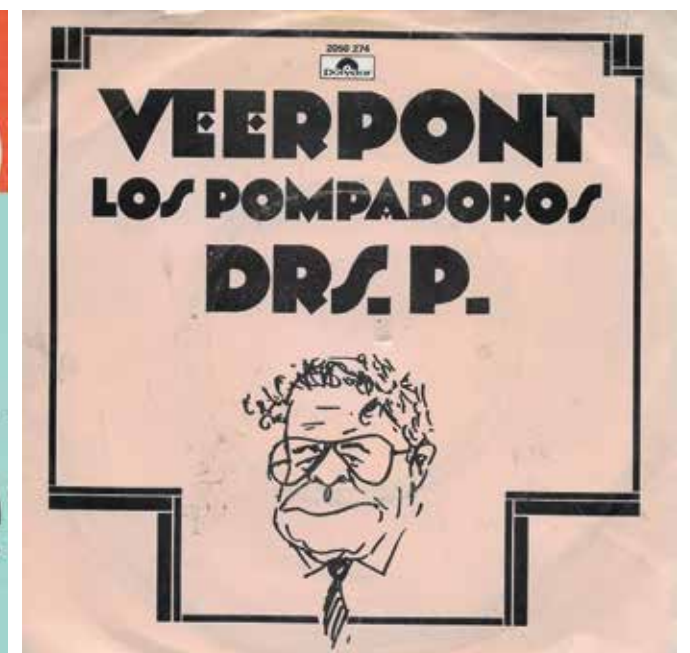
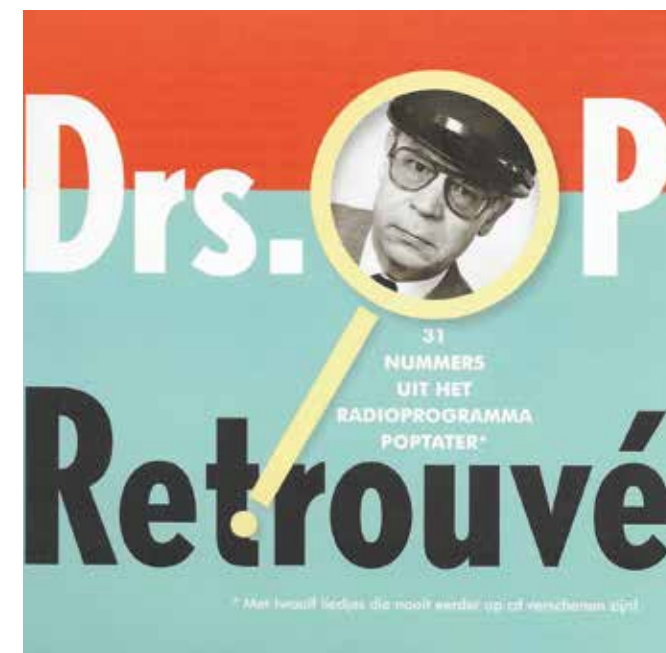
Onder auspiciën van het Heen- en Weerschap verschenen diverse publicaties, een tv-documentaire, verschillende cd-projecten en een Engelstalige (!) kerst- en sinterklaasingle van Drs. P. Een hoogtepunt waren de twee uitverkochte avonden in De Kleine Komedie rond zijn honderdste geboortedag, augustus 2019. Diverse Nederlandse en Vlaamse artiesten vertolkten daar werk van de doctorandus. In hetzelfde jaar introduceerde het schap de Drs. P-Trofee, 'een prijs voor een auteur of kunstenaar die werkt in de vrolijke en vrijzinnige traditie van Drs. P'. Van de Reijt: "Mensen als Drs. P zijn nooit serieus genomen in de literaire wereld. Plezierdichten of humor, dat kon geen literatuur zijn volgens de 'kenners', ondanks zijn onomstotelijk vaststaande klasse." Als zijn voormalige uitgever en vriend kreeg Van de Reijt diens literaire en muzikale nalatenschap toegewezen, met het vruchtgebruik. Met Leppink en pianist Paul Prenen, voormalig begeleider van Drs. P, richtte hij daarop de stichting op. Het bestuur werd gecompleteerd door cabaretier Ivo de Wijs, die veel met de

'Drandus' samenwerkte, Maaïke van Veen en de Vlaming Paul Ilegems.

De drie oprichters Prenen, Leppink en Van de Reijt vormden de kern van het 'P-comité', dat zich over de broze, kinderloze doctorandus ontfermde in diens laatste levensjaren. Toen Polzer en zijn vrouw Mieke vanwege ouderdomskwalen moesten verkassen, trof Van de Reijt in Huize Polzer een ongeorganiseerde chaos aan: "Er stond al een ploeg klaar die alles naar de kringloop of vuilstort wilde brengen. Met nog iemand heb ik alle papieren en boeken gered. Heel veel briefkaarten met persoonlijke gedichten, documenten, manuscripten. Allemaal in keurige mapjes verzameld. En boeken met opdrachten." Leppink: "Heinz' nalatenschap is een mer à boire. Bedankjes schreef hij altijd op rijm. Een grote verrassing was de vondst van het ollekebolleke dat als overlijdensadvertentie is geplaatst."

TOPPOP

Dertig dozen gingen mee de deur uit. Veel werd ondergebracht in de archieven van het Theater Instituut Nederland en het Rotterdamsch Leeskabinet. Het muzikale deel ging naar muziekarcheoloog en audiorestaurateur Maarten Eilander, vertelt Van de Reijt. "Maarten heeft alle opnames gedigitaliseerd, hij kan zo zeventien verschillende versies van *De*

Gezusters Karamazov voortoveren. Hij heeft de cd's samengesteld bij de twee Jaar- en Bewaarboeken die we hebben uitgegeven. We willen wel wat strenger gaan selecteren. Maarten en ik vinden alles leuk, maar gelukkig houdt Ivo de kwaliteit in de gaten."

Eilander stuitte op verrassende radio-opnames en zeker honderd liedjes die Polzer bij Buma/Stemra had opgegeven, maar die nooit werden uitgevoerd of opgenomen. Van de Reijt: "In ons eerste jaar hebben we een dubbel-cd samengesteld met liedjes uit het radioprogramma Poptater, van begin jaren zeventig. Daaruit kwamen destijds twee lp's voort. Met *Veerpont* en *Dodenrit* scoorde hij zelfs Top 40-hits. Hij trad toen ook op in Toppop. We hebben alle 31 originele radio-versies, inclusief de twaalf nummers die de plaat nooit hebben gehaald, op die dubbel-cd gezet: *Drs. P Retrouvé*. Allemaal van hoge kwaliteit. Het strekt wel tot aanbeveling om bij beluistering de liedteksten bij de hand te houden; daar gebeurt zóveel in."

COMPILÉ COMPLÉ

Het werk van Polzer spreekt ook jongere generaties aan. Bij de presentatie in 2012 van de achtdelige cd-box *Drs. P Compilé Complé*, met boek, werden naast oudgedienden als Gerard Cox, Don Quishoc-

king, Maarten van Roozendaal, Jan Rot, Fay Lovsky en Erik van Muiswinkel de liedjes van de doctorandus ook vertolkt door Roosbeef, Lucky Fonz III, Pepijn Lanen (De Jeugd van Tegenwoordig) en rapper Sef. Uitgever van de box – en van latere Drs. P-projecten – is nota bene hiphoplabel Top Notch. Performers als Lucky Fonz en Lanen, maar ook Extince en Def P (Osdorp Posse), zien Drs. P als belangrijke inspiratiebron als het gaat om creatief taalgebruik. Niet dat Van de Reijt er veel van terughoort in hun teksten: "Was het maar waar. Het schijnt dat rappers er expres met alle rijmklanken net naast zitten. Dat vond Heinz verschrikkelijk."

DRS. P RÉPLIQUÉ

Met zangeres Dafne Holtland en jazzpianist Ringo Maurer traden twee opvallend jonge vertolkers toe tot de kring van actieve P-adepten. Beiden raakten bevriend met de doctorandus in diens laatste levensfase. Holtland (31) heeft een indrukwekkende medley in huis van de door Drs. P zelf vertaalde Engelse, Duitse en Franse versies van *De Gezusters Karamazov*. De in 1998 geboren Maurer lijkt een keurig geklede en geknipte, regelrechte kopie van een jonge Heinz Polzer en vertolkt diens liedjes op dezelfde statige en secure wijze als de grootmeester

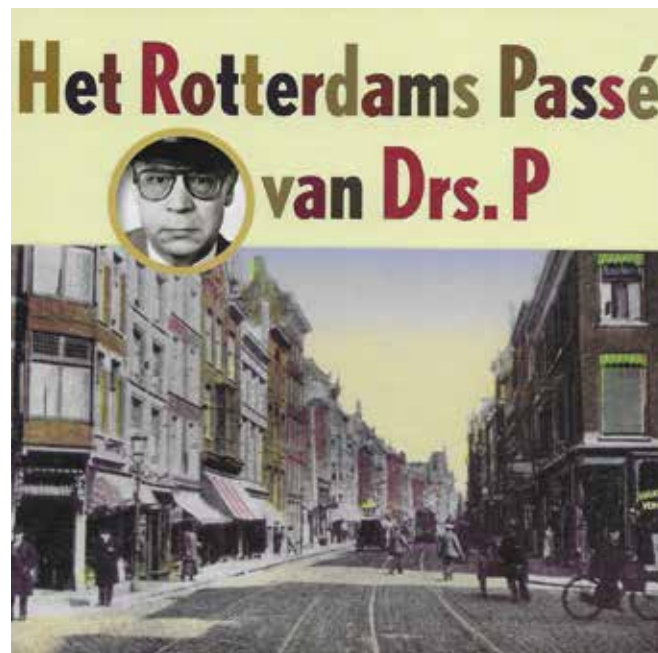
zelf. "Onder 20- tot 35-jarigen zijn veel enthousiaste fans van Drs. P," verklaart Leppink de jeugdige belangstelling. "De groep daarboven, tot 50 jaar, weet weinig van 'm, omdat hij een tijdlang uit beeld was."

Volgens Van de Reijt droeg het in 1999 verschenen liedtekstenboek in de zogenoeten Pluchereeks bij aan die hernieuwde populariteit: "Van dat boek zijn er 20.000 verkocht, het kreeg veel media-aandacht."

Voorlopig lijkt er nog voldoende te melden over leven en werk van de doctorandus en genoeg interessant audiomateriaal te ontsluiten. Behalve een derde Jaar- en Bewaarboek – en de volgende uitreiking van de Drs. P Trofee – staat er een biografie op stapel door dichter-historicus Michèl de Jong. De solovoorstelling *Buigt Allen Mee Voor Drs. P*, van Erik van Muiswinkel, gaat dit najaar in reprise. Het plan om een Drs. P-festival op poten te zetten, waar jongeren en ouderen in de weer zijn met zijn werk, verkeert nog in een premature fase. Het Schap heeft het druk genoeg, al is het maar met mensen die de tekst van 'Heen en weer' willen gebruiken voor op hun pont. "Die blijven maar opduiken," zegt Leppink.

informatie: www.drsp.nl

'PLEZIERDICHTEN OF HUMOR, DAT KON GEEN LITERATUUR ZIJN VOLGENS DE KENNERS'

PODIUM

Alexander Beets is saxofonist, docent aan de Fontys Rockacademie, bestuurder bij de Kunstenbond/Ntb en directeur van het Amersfoort Jazz Festival. Hij signaleert dat er een showcasevirus rondwaart in de (inter)nationale muziekarena; een hardnekkig virus dat steeds verder om zich heen grijpt.

Door Anita Verheggen Foto Minke Faber

Showcases zijn een excuus om muzikanten niets te betalen

Wat is er mis met showcases? Dat is toch een goede manier om je als musicus in de kijker te spelen bij interessante podia en festivals?

"Dat 'jezelf in de kijker spelen' is een legitimering om musici bijna gratis te laten spelen. Als het geld op is bij een organisator belt hij de Rockacademie of er nog wat muzikanten gratis willen spelen want dat is zo goed voor hun promotie. In de (inter)nationale muziekarena vindt een programmeur zichzelf en zijn festival veel belangrijker dan de muziek en de musici. Muzikanten hopen dat ze via een showcase (inter)nationale optredens kunnen genereren. In werkelijkheid is het een circus van rondreizende 'talking heads', professionals die zich wereldwijd laten fêteren op showcasefestivals en nauwelijks tot geen acts afnemen. Showcase-events zijn een excuus om een muzikant niets te betalen onder het mom dat het evenement zo waardevol is voor je carrière. Ik was laatst bij de APAP-beurs in New York. Daar hebben zich 1200 mensen ingeschreven voor 200 dollar. Daaronder zijn 1050 artiesten. Zij zijn allemaal op zoek naar de booker/manager die hen verder gaat helpen met hun carrière. Ze betalen 14 dollar voor een lauwbierje en hebben gesproken met een promotor die hun muziek wel wil promoten als ze ervoor betalen. De booker die ze spraken heeft 60 gesprekken gevoerd en laat niets meer van zich horen. De Nederlandse showcase-avond werd nauwelijks door buitenlandse boekers bezocht. Het is een fictie dat dergelijke evenementen je carrière verder helpen."

Maar jij organiseert zelf ook een internationaal showcase-festival. Pak jij het anders aan?

"Bij Amersfoort Jazz en het Sena Performers Laureatenfestival bouwen we aan een 'Musicians Paradise'. Dat is een wereld waar een muzikant wordt uitgenodigd om tegen een fatsoenlijke gage voor publiek te spelen dat waardering heeft voor je muziek. Je speelt een concert op een mooie locatie, het geluid is goed en er zijn prima faciliteiten. Je bent drie dagen onderdeel van deze wereld. Er zijn jamsessies en gratis diners waar je aan tafel zit naast leuke collegamuzikanten en festivalorganisatoren. Je hoeft geen elevator pitch te doen, er zijn geen speeddates. Nee, we zorgen ervoor dat er voldoende tijd is om met buitenlandse festivalprogrammeurs kennis te maken. We delen met elkaar de liefde voor de muziek. Jazzmuziek is een mondiale muziekstroming waar wereldwijd prachtige dingen gebeuren. Ik wil de internationale jazznetwerken aan elkaar knopen met behulp van een festival dat de muziek en de muzikant centraal stelt."

Hoeveel buitenlandse concerten levert dat de musici op?

"Wereldwijd zijn er al tientallen concerten door Amersfoort Jazz en het Laureatenfestival gerealiseerd op basis van wederkerigheid. Zo komen er dit jaar 25 jazz-world musici uit Hongarije optreden bij ons. Maar het Budapest Music Centre en het Babel Sound Festival gaan ook 25 Nederlandse jazz-world musici introduceren in Hongarije."

SENA-PANELS OP NOORDERSLAG

Eurosonic Noorderslag is inmiddels uitgegroeid tot de grootste internationale popconferentie van Europa. Sena Performers was ‘host’ van drie panels over brandende binnenlandse zaken.

De panelgesprekken vonden voornamelijk plaats in conferentiecentrum De Oosterpoort maar verhuisden op zaterdag naar het gloednieuwe Groningen Forum, een cultuurpaleis van ongekende afmetingen. In de nok van het gebouw discussieerden sessiemusicus/manager Matthijs van Duijvenbode, musicus en Kunstenbond/Ntb bestuurder Guus Bleijerveld (beiden lid van de RvA van Sena) met sessiemusicus/docent Hans van der Hurk over het verdienmodel voor (sessie)musicus. Is er nog wel een toekomst voor al die enthousiaste musicus aan de vele beroepsopleidingen in Nederland? En zo ja, hoe blijf je als professional aan de bal? De inleiding werd verzorgd door journalist Joris van Duin die de treurige inkomenspositie van popmusicus illustreerde met cijfers uit het onderzoek ‘Pop, wat levert het op?’ en die afzette tegen het toenemend aantal studenten met een beroepsopleiding die geen beroep weten te maken van hun vak. Dat riep stevige reacties op omdat het snoeien in beroepsopleidingen het probleem van het overaanbod op de popmarkt niet kan oplossen. Advies van de panelleden en opleiders: muzikale veelzijdigheid, flexibiliteit, inventiviteit en een goed netwerk houden je aan het werk.

UPSTREAM

Op vrijdag werd de balans opge-

maakt van een jaar Upstream Music, de subsidieregeling voor mid-career popmusicus die Sena voor 50% meefinanciert. Het Fonds Podiumkunsten (FPK) voert de regeling uit en inmiddels hebben musicus als Steffen Morrison, De Kik, Blaudzun en Jeangu Macrooy een toekenning op zak. Macrooy kreeg de toekenning voordat hij werd gekozen als Nederlandse inzending voor het Eurovisie Songfestival. Maar die uitverkiezing heeft geen invloed op het plan dat hij indiende voor Upstream, vertelde manager Pieter Perquin. Macrooy blijft met de mensen werken die vanaf het begin vertrouwen in hem hebben gehad en houdt vast aan zijn planning. Perquin is enthousiast over Upstream en dat gold ook voor Morrison. Het extra budget geeft ze de mogelijkheid om producties van hogere kwaliteit neer te zetten. Ferry Rooseboom, labelbaas van Excelsior Records, voegde daar aan toe dat het musicus zou moeten stimuleren om uitzonderlijke producties te maken die zonder subsidie niet mogelijk zouden zijn geweest. Hij werkt aan een dergelijk project met De Kik en dat maakte het publiek nieuwsgierig naar wat de band met het Upstream-budget gaat doen.

ONDERHANDELINGEN EN NIEUWE WETGEVING

Op vrijdag vond ook het jaarlijkse panel over nieuwe wetgeving en een

update over onderhandelingen tussen NVPI en Ntb plaats. Ntb-voorman en Platform Makers-voorzitter Erwin Angad-Gaur discussieerde met NVPI-adviseur Paul Solleveld en professor Bernt Hugenholtz. Aan bod kwam de nieuwe Auteursrecht Richtlijn en de gevolgen daarvan voor de Nederlandse wetgeving en de contractpraktijk. Een belangrijk verschilpunt bleek de interpretatie van ‘artikel 18’ van de richtlijn, die auteurs en artiesten recht op een ‘evenredige’ vergoeding geeft. Solleveld maakte hier niet uit op dat afkoop van bijvoorbeeld sessiemusicus in de toekomst onmogelijk wordt. Wel was hij het ermee eens dat artikelen 19 en 20 van dezelfde richtlijn, de transparantieverplichting (een verplichting auteurs en artiesten inzicht in exploitatie te geven) en een verdergaande ‘bestsellersregeling’ dan nu in de Nederlandse wet staat, bij grote successen mogelijk een extra vergoeding noodzakelijk zouden maken. NVPI is met vakbond Ntb over mogelijke gevolgen in gesprek. Belangrijk nieuws was de aankondiging van Hugenholtz dat het Instituut voor Informatierecht (IvIR) en de Universiteit Leiden de komende maanden in opdracht van de regering onderzoek zullen gaan doen naar de werking van het Nederlandse Auteurscontractenrecht. Het onderzoek zal vermoedelijk voor de zomer klaar zijn en kan mogelijk tot een wetswijziging leiden.

ADVIES AAN MINISTER

Erwin Angad-Gaur meldde desgevraagd dat het gezamenlijk advies dat muziekauteurs en muziekuitgevers vorig jaar op Noorderslag bespraken door de minister van Cultuur niet zal worden overgenomen. Hierover zal in de komende maanden nader overleg met het ministerie worden gevoerd. De vraag of muziekuitgevers over de afgelopen jaren kunnen meedelen in onder meer Thuis kopie- en Leenrechtvergoedingen – en onder welke voorwaarden – blijft daardoor voorlopig in de lucht hangen.

EXTRA TRANCHE MUZIEKPRODUCTIEFONDS EN COULANCEREGELING VOOR FESTIVALS EN EVENEMENTEN

De cultuursector is pijnlijk hard getroffen door het coronavirus. Vooral de live branche. Veel muzikanten zitten ongewild thuis, terwijl ze het liefste op het podium hadden gestaan.

De sectie Uitvoerende Kunste- naars van de Sena Raad van Aan- gesloten vindt dat zij daarom een taak heeft met concrete plan- nen te komen. Waarbij soms, met een beetje mazzel, uit nare situ- aties ook mooie dingen ontstaan. Mooie muziek bijvoorbeeld.

Bij het Sena Performers Muziek- productiefonds kunnen muzi- kanten sinds jaar en dag subsidie aanvragen om opnamen, een al- bum of EP te bekostigen. Van het aangevraagde bedrag (maximaal 5.000 euro) is twee derde een gift en een derde een renteloze lening. Normaal zijn er drie tranches per jaar. De huidige situatie is verre van normaal en daarom voegen we een speciale tranche toe. Daar hebben we 100.000 euro voor beschikbaar kunnen stellen. De sectie producenten heeft besloten daar een bijdrage van 100.000 euro aan toe te voegen. In de

extra tranche is daarom 200.000 euro beschikbaar. We passen daarbij de procedure op enkele punten aan, zodat mu- sici snel aan de slag kunnen. Tot 12 april 2020 kunnen aanvragen worden ingediend en uiterlijk 23 april krijgen aanvragers van ons bericht of de aanvraag wordt gehonoreerd.

De regels voor deze tranche zijn soepeler dan normaal. Zo kun je ook aanvragen als je al een bestaande deal met een uitgever of label hebt en je kunt gelijk beginnen met de opnames in plaats van na honorering van je aanvraag. Let wel: er is geen garantie dat je aanvraag wordt toegewezen, want het is moeilijk in te schatten hoeveel aanvragen we zullen krijgen.

Naast de extra tranche voor het productiefonds heeft de sectie

besloten tot een coulanceregeling voor festivals en liveprojecten die wij vanuit het Sena Performers Fonds steunen. Op voorwaarde dat allereerst de musici betaald worden kunnen aanvragers die eerder een toezegging ontvingen het voorschot (70% van het toe- gekende bedrag) gebruiken voor de onvermijdelijke kosten van het schrappen van het evenement.

Tot slot zijn wij in gesprek met collega-organisaties om – in samenspraak met onder meer de bonden en beroepsorganisaties en in gesprek met het ministerie – op korte termijn bij te dragen aan een noodfonds.

Wij houden jullie de komende periode uiteraard op de hoogte!

Voorwaarden voor beide regelin- gen zijn te lezen op de website van Sena.

COLUMN HENK WESTBROEK

STERKTE EN GEDULD

“Zou het niet leuk zijn om onze nieuwe liedjes ook op zo’n echte ouderwetse langspeelplaat uit te brengen,” zei producer René Meister. Dat leek me zeker leuk. Omdat de afkorting van lang- speelplaat lp is, was de plaatstitel direct gevonden. Lp is immers ook de afkor- ting voor ‘laatste plaat’. En ‘laatste plaat’ vond ik – voorafgaand aan mijn allerlaatste plaat – een correcte titel. Op de hoes die gedrukt werd bleek – stupiditeit van mij – dat gitarist Rob Winter omgedoopt was tot Bob, dus de hoesdruk moest over. Omdat de kleuren ook enigszins ongewenst in elkaar overvloeiden moest er – los van mijn fout – sowieso opnieuw gedrukt worden. De fabriek en ik besloten de schade te delen en de misdrukken zouden opgestuurd worden. Zodat toekomstige kopers een extra hoes konden krijgen om tot hoeswissel over te kunnen gaan. Naast de dubbelpee leek de dubbelhoes me namelijk een charmante noviteit.

Meister vroeg Peter Brussee om de liedjes te masteren. Dat betekende in dit geval dat het geluidsbeeld van de muziek bewerkt werd om er een vinyl- plaat van te kunnen snijden. Wij kozen voor een dynamisch geluidsbeeld, dat wil zeggen dat het verschil tussen hard en zacht niet helemaal weggepoetst wordt. Brussee die al 40 jaar mastert, en dat deed voor Robert Long, Eric vloeimans, Bløf, Anouk en nog een paar honderd artiesten, leverde een mooi werk af en zijn master ging naar de fabriek waar de plaat gesneden zou worden. De proefpersing die twee

maanden later bezorgd werd, had een suffig geluidsbeeld en er zat een digitale verspringing in. De master werd door Meister en Brussee nog eens gecontroleerd en omdat er niks aan mankeerde opnieuw opgestuurd. De tweede proefpersing arriveerde ook deze keer twee maanden later en met het geluidsbeeld was weer geknoeid. Volgens de fabriek was de aangelever- de master fout. De woordvoerder van de fabriek vroeg zich hardop af of die Brussee eigenlijk wel begreep hoe een vinylplaat klinken kon, gegeven de ge- luidseigenschappen van dat vinyl. Ver- der bleek overleg met de snijder voor een derde snijpoging niet mogelijk. De fabriek besteedt dat snijden namelijk uit aan een makelaar die een pakket ontvangen masters bij verschillende vinylsnijders onderbrengt. Een beetje zoals banken in het verleden rommel- hypotheek verpakten en distribu- eerden. Het pakket metalen masters dat de fabriek later ontvangt is volgens de fabriek niet meer naar een individuele snij- der terug te voeren. Het snijden van een master naar een metalen plaat gebeurt trouwens met een beitel waarvan de diamant- kop meer dan 10 mille kost. Des te minder indringend er met zo’n beitel gehakt wordt, hoe langer die beitel meegaat. Wellicht verklaar- de zuinig hakken de povere geluidskwaliteit. Omdat snijoverleg niet bij

het servicepakket van de fabriek hoor- de, besloot Brussee zijn master te laten snijden in Duitsland. Bij Pauler Acous- tics in Nordheim. Een week later was die klaar. En zoals het hoort volgens de 1-op-1-norm: wat je aanlevert hoor je exact zo terug. De master werd naar de Nederlandse fabriek opgestuurd en slechts zes weken later – net nadat de plaatpresentatie voor de derde keer uitgesteld was – kwamen de geperste platen binnen. Als u ook een echte vinylplaat wilt laten maken die klinkt als een klok: sterkte en geduld!

‘HET SNIJDEN VAN EEN MASTER NAAR EEN METALEN PLAAT GEBEURT TROUWENS MET EEN BEITEL WAARVAN DE DIAMANTKOP MEER DAN 10 MILLE KOST’

I see a flame and I feel the heat
You set a fire burning deep in me
I got this feeling like I'm falling in love
You take me places I used to only dream of
You got a hold of my mind
You got a hold of my body
Don't let me go

Don't want this to be over
Don't want this to end
The morning's getting closer
But we can still pretend
Turn the record over
Play that song again
Dance a little closer
I don't want this to end

KRAAK & SMAAK – DON'T WANT THIS TO BE OVER FEAT. SATCHMODE

